

EL FUTBOL A SÓLLER DURANT LA GUERRA CIVIL (1936-1939)

Per Bartomeu Joan Celià Sastre

En aquest article es fa un estudi de com afectà la Guerra Civil al futbol sollerí. Es veurà com, a pesar de la situació bèlica, a Sóller es seguien organitzant partits de futbol, a més d'altres activitats esportives. També s'analitza com el nou canvi de règim polític provocà que el futbol es convertís en instrument de propaganda i la forma amb que les noves autoritats controlaven les institucions esportives locals.

In this article I shall analyse the way the Civil War affected the Solleríic football (soccer). We can see, even within a belic situation, football matches and other sportive activities still taking place. I also analyse how the new politic change made football to become a tool for the propagande as well as how the new goverment controled the local sportive institutions.

1. ESPORT EN TEMPS DE GUERRA

Quan esclata un conflicte bèlic, les estructures polítiques, econòmiques i socials es transformen i adapten a la nova situació. En els temps de la Guerra Civil, Sóller no va ser línia de front de batalla. Ara bé, el conflicte afectà als sollerics, fins el punt de convertir a la població en quasi una segona línia. I escrivim segona línia perquè Sóller, al contrari de moltes poblacions de l'Illa, comptava amb varis destacaments militars, pel fet de disposar d'un port que va ser usat com a base d'aprovisionament.

En totes les guerres, a les zones llunyanes dels combats s'intenta aguantar, mentre sigui possible, una "sensació de normalitat" i una de les pautes habituals és donar continuïtat a les activitats esportives. Per exemple, durant la Segona Guerra Mundial, les lligues de futbol alemana i italiana no es varen suspendre d'immediat a l'inici de les hostilitats, sinó que s'allargaren fins que va ser impossible continuar-les¹.

¹ Si ens centram a lligues de primera divisió, la italiana i l'alemana no es varen suspendre fins el 1943 i el 1944, respectivament. La lliga anglesa, en canvi, va tenir un llarg parèntesi en blanc, de 1939 a 1946.

2. DOCUMENTACIÓ UTILITZADA

Estudis sobre la història del futbol a La Vall de Sóller no són abundants, al no haver-se publicat, per ara, cap obra monogràfica sobre el tema, i ens hem de valer d'unes poques fonts disperses, que afortunadament han pogut ser trobades en la seva totalitat.

En primer lloc, són bàsics els Setmanaris Sóller i La Voz de Sóller². A pesar de la censura prèvia sobre els mitjans de comunicació que apareix en tots els conflictes bèlics, les cròniques dels partits sembla no sofrir l'efecte de la mà delsensors, ja que la descripció que es fa seguèix les mateixes costums que abans de 1936.

En les dècades posteriors a la Guerra, Andreu Arbona i Oliver "Queixal", més conegut pel seu pseudònim Refly³, publicà diversos escrits en el Setmanari Sóller recordant episodis de la història del futbol solleric. Els més importants pertanyen a la sèrie "Retazos de la Historia del Fútbol Sollerense", que es publicà entre 1974 i 1982, sempre en els mesos d'estiu, i que resumèix els aconteixements futbolístics locals any per any, fins el 1952. A més, edità l'any 1945 un breu llibret titulat "22 años de fútbol en Sóller". En ell fa una descripció molt resumida del futbol solleric entre 1923 i 1945.

A part d'això, poc més hi ha publicat. Entre aquest poc es troben alguns articles meus en el Setmanari Sóller sobre episodis concrets de la història del futbol solleric. També, l'estiu del 2004 es regalà als assistents al partit de Festes Patronals, el 24 d'agost, un fulletó editat per l'Ajuntament de Sóller i titulat "81 anys de futbol a Sóller", del que jo era l'autor, en commemoració als 50 anys en que l'equip portava la denominació C.F. Sóller. La meua intenció era posar al dia el llibret de Refly de 1945.

En tot cas, tant en els escrits de Refly com en els meus, les referències als temps de la Guerra Civil són molt poques.

Per altra banda, l'historiador Antoni Quetglas Cifre té enllestit un llibre, si bé no està publicat en el moment de donar per enllestit el meu estudi, setembre de 2006, sobre els efectes generals de la Guerra Civil a Sóller. Em vaig posar en contacte amb ell i m'informà que el tema del futbol no el tractava en la seva obra.

Altre font interessant han estat els testimonis orals dels supervivents. El problema és que ja han passat molt d'anys, en queden pocs de vius i aquests en ocasions confonen els fets i els situen en un ordre o context incorrecte, cosa que queda comprovada quan es comparen els seus records amb les fonts escrites.

² El Setmanari La Voz de Sóller va desaparèixer l'any 1937.

³ Andreu Arbona utilitzà únicament el pseudònim de Refly quan escrivia de temes de futbol.

La gran sort que he tingut, i que m'ha permès dur a terme aquesta investigació, és que he pogut tenir accés als llibres d'actes. Les actes de les reunions de les juntes directives de les entitats que fomentaren el futbol solleric en aquella època, el C.D. Sóller i l'A.D.N.S Sóller, es conservaren i he pogut consultar-les. Aquests escrits eren molt detallats si se'ls compara amb les d'èpoques posteriors, cosa que es pot comprovar llegint els extractes que he seleccionat a l'annex que hi ha al final d'aquest treball.

3. EL FUTBOL SOLLERIC EL JULIOL DE 1936

El juliol de 1936, l'únic equip de futbol solleric federat era el Club Deportivo Sóller (C.D. Sóller). Havia estat fundat el 19 de setembre de 1935 a partir del Sóller F.B. (Sóller Foot-Ball), secció de futbol de la Sociedad Deportiva Sollerense (S.D.S.), després de que aquesta decidí desvincular-se de l'organització d'activitats esportives i dedicar-se exclusivament al manteniment del Camp d'En Maiol. Aquest camp de futbol era propietat de la S.D.S. i a partir d'aquell moment el llogaria al C.D. Sóller.

El C.D. Sóller, des de la seva fundació i durant tota la temporada 1935/36⁴, va estar presidit per Joan Rul·lan Ensenyat. Les orientacions del C.D. Sóller es limitaven a fomentar la pràctica del futbol. Tots els futbolistes eren sollerics o residents a la Vall de Sóller i no se'ls pagava cap quantitat per jugar a futbol, així que ho feien per pura afició.

Durant la temporada 1935/36 el C.D. Sóller va prendre part en el Campionat de Lliga Amateur, categoria equivalent a l'actual 3ª Regional. Precisament en aquest torneig es va obtenir la millor classificació de les darreres temporades, perquè quedà campió del grup de la Part Forana⁵. Això li donà dret a jugar la final, a partit únic, contra l'Uruguayo, conjunt palmèsà que s'havia proclamat campió, primer del seu grup i després sobre la resta dels primers classificats dels 4 grups de Palma. A la final, disputada a Inca, el C.D. Sóller va perdre per 3 a 2.

El C.D. Sóller jugava els seus partits com a local en el Camp d'En Maiol i l'assistència de públic no solia ser elevada. Únicament en els partits de Sa Fira i Sant Bartomeu era habitual veure una gran entrada. A això influïen dues coses. En primer lloc, que a pesar dels bons resultats que s'assoliren aquella temporada, es jugava a la categoria regional

⁴ En el futbol, l'unitat temporal bàsica no són els anys naturals, sinó les temporades, que actualment van de l'1 de juliol fins el 30 de juny de l'any següent. En les primeres dècades del segle XX, en moltes ocasions es considerava que començaven l'1 d'agost i acabaven el 31 de juliol.

⁵ En aquest grup, a més del Sóller, s'hi trobaven 5 equips més: Binissalem, Bunyola, Consell, Llosetense i Santamariense. Els altres 25 conjunts de la categoria eren de Palma i havien estat distribuïts en 4 grups.

més baixa. I segon, que l'esport més seguit pels sollerics no era el futbol, sinó el ciclisme, ja que coincidí que alguns dels millors ciclistes de Mallorca eren sollerics⁶.

El juny de 1936 la Junta Directiva del C.D. Sóller la formaven Joan Rul·lan Ensenyat (president), Antoni Cortès Aguiló (vice-president), Joan Castanyer Casanovas (secretari), Ramon Rul·lan Rul·lan (tresorer), Francesc Fontanet Pinya (Vocal), Pere Joan Suau Payeras (vocal), Daniel Canals Puig (vocal), Andreu Arbona Oliver (vocal) i Antoni Daviu Sastre (delegat esportiu).

Amb respecte a plantilla, durant la temporada 1935/36 l'entrenador era Mateu Galmès, qui temporades enrera també havia estat jugador del Sóller F.B. Els futbolistes que s'havien alineat en partits de competició oficial durant el Campionat de Lliga Amateur foren: porters: Jaume Antoni Aguiló "Llauner" i Joaquim Santos; defenses: Ricard Alemany, Pere Serra, Rafel Estades "Verí", Pere Joan Sacarés; migcampistes: Andreu Gelabert "S'Alaroner", Bernat Castanyer "Lluetí", Miquel Colom "Pallicer" i Guillem Rul·lan, i davanters: Joan Castanyer "Lluetí", Llorenç Galmés, Joan Alabern, Francesc Serra, Jaume Maiol, Paco Arcas, Jaume Rul·lan i Lluís Cortès.

Cal fer menció també que des de principis dels anys 30 s'organitzaven tornejos entre equips locals. Aquests estaven formats per futbolistes molt joves i en ocasions la seva existència no anava més enllà del torneig en que havien pres part. El juliol de 1936, hi havia dos d'aquests equips organitzats, l'Ibérico i el Juvenil, entre els que hi havia gran rivalitat. Quan es fundaren, a principis de 1935, estaven formats per alumnes i ex alumnes dels col·legis Bisbe Nadal i Sagrats Cors, respectivament, si bé amb el pas del temps aquest requisit no s'aplicava a l'hora d'incorporar jugadors.

Finalment, i independentment del C.D. Sóller, operava altra societat, el Sóller Sporting Club (Sóller S.C.), que englobava a la resta d'antigues seccions esportives de la S.D.S: ciclisme, natació, boxa i bàsquet. El seu fundador i president era el Príncep Salah-El-Din-Fouad, cosí del rei d'Egipte i que estava casat amb una sollerica. Les relacions entre les dues societats no eren massa cordials, ja que la directiva del primer era reacia a que el Sóller S.C. fes us de les instal·lacions del Camp d'En Maiol per jugar a bàsquet.

4. RAMON RUL·LAN ASSOLEIX LA PRESIDÈNCIA

El dimecres 17 de juny de 1936 es convocà, com era habitual cada any per aquelles dates, una Junta General de Socis. Es donà a conèixer el balanç econòmic, considerat

⁶ Com per exemple Miquel Torrens, Guillem Roca i Jaume Castanyer.

com a satisfactori i s'informà que, segons el Reglament de la Societat, l'actual Directiva havia de cessar, moment que aprofità el President Joan Rul·lan per dir que no volia cap càrrec a la propera Junta. El procés per escollir al nou President va ser per votació secreta, que oferí els següents resultats: Ramon Rul·lan Rul·lan, 26 vots; Antoni Cortès Aguiló, 10 vots; Joan Celià Timoner, 7 vots; Joan Rul·lan Ensenyat, 1 vot; Lluís Cerdà, 1 vot; Rafel Mora, 1 vot; Martí Sastre Pericàs, 1 vot, i Salah-El-Din-Fouad, 1 vot.

Així, Ramon Rul·lan fou proclamat president. La designació semblava encertada, pel protagonisme que havia tingut els darrers mesos, al ser un dels fundadors del C.D. Sóller. A continuació es va suspendre la sessió uns minuts per a que el president formàs directiva. Al reanudar-se, presentà la següent llista: Ramon Rul·lan Rul·lan (president), Antoni Cortès Aguiló (vice-president), Joan Castanyer Casasnovas (secretari), Joan Estades Ensenyat (vice-secretari), Joan Marcé Palou (tresorer), Francesc Fontanet Pinya (vocal), Andreu Arbona Oliver (vocal), Pere Joan Suau Payeras (vocal), Rafel Socies Florit (vocal), Joan Celià Timoner (vocal) i Lluís Cerdà (vocal).

5. DIMISSIONS I EXCEDÈNCIES

En els dies següents, Rafel Socies, Joan Castanyer, Pere Joan Suau, Lluís Cerdà i Francesc Fontanet comunicaren que no els era possible ocupar els càrrecs, així que la Directiva quedà reduïda a vuit membres amb les úniques incorporacions de Valentí Puig Rul·lan com a delegat esportiu i de Pau Pons com a vocal. Fins i tot el propi President Ramon Rul·lan demanà excedèndia fins octubre per atendre assumptes particulars, cosa que obligà a Antoni Cortès a assolir el càrrec presidencial de forma accidental. L'ex jugador Jaume Castanyer Cifre "Lluetí" va ser designat entrenador.

L'equip disputà el primer partit amistós de la temporada 1936/37 el diumenge 12 de juliol, empatant a 2 en el Camp d'En Maiol amb el Federal, de Palma. Per al dia 19 s'havia concertat la visita del Cultural del Molinar. L'encontre no es celebrà ja que aquell mateix dia les forces militars de Mallorca es sumaren a l'intent de cop d'estat i quedaren prohibits els desplaçaments per carretera. En els dies següents, ni el Govern havia sofocat la revolta ni els militars sublevats assolit el poder. Els dos bands controlaven cadascun una zona del territori nacional i estava clar que la situació no es normalitzaria aviat. Per al diumenge 26 el Sóller havia de jugar a Sa Pobla contra el Ràpid. Tampoc es va poder viatjar i després arribaren ordres de que fins a nova ordre no es podien celebrar partits amb equips d'altres poblacions. Començava la Guerra Civil.

6. EL FUTBOL A SÓLLER DE JULIOL A DESEMBRE DE 1936

6.1 EL PRIMER SANT BARTOMEU SENSE FUTBOL

El C.D. Sóller, al no poder disputar partits amb equips de fora, no li quedava més opció que fer-ho contra els de la pedrera local. Així, el 2 d'agost es guanyà per 3 a 2 a l'Ibérico. La Directiva, a una reunió celebrada el 6 d'agost, decidí no cobrar als socis la mensualitat d'agost "...ya que por las consabidas circunstancias, han quedado impagadas muchas del mes anterior", segons quedà reflexat a l'acta corresponent.

Per Sant Bartomeu no es celebrà el partit de la Festa Patronal, al suspendre-se tots els actes a excepció dels religiosos. No se n'organitzà cap fins a finals de setembre, quan la Directiva proposà disputar dos encontres contra l'equip de la bateria d'artilleria acantonada en el Convent dels Sagrats Cors, la 41 de Montanya. En ells es disputaria una copa que seria per al millor dels dos encontres. Curiosament, tal trofeu era donat per Antoni Cortès, però figuraria com si fos patrocinat pel capità de la bateria, que també l'entregaria a l'equip guanyador. En principi es proposà que el benefici havia de ser íntegrament a favor dels militars, encara que després s'acordà que el del primer partit seria pels militars i el del segon pel C.D. Sóller.

Immediatament els militars posaren en funcionament tota la maquinària propagandística del règim per a que l'acte fos un èxit: es convocà a les seccions infantils de Falange i Requetés, coneguts pels noms de balillas i pelayos, per a que abans de l'encontre participassin en una desfilada en el camp de futbol, mentre que de la venda d'entrades s'encarregà la Secció Femenina de Falange⁷.

El 27 de setembre, dia del primer partit, el Camp d'En Maiol presentava una extraordinària entrada. A la llotja d'honor, presidint el partit, s'hi trobaven el comandant de la bateria de montanya i cap militar del districte de Sóller, capità Pascual Zaforteza; el batle, Jaume Casanovas, i altres autoritats civils i militars.

Després de la desfilada dels infants es donaren vivas a Espanya i es procedí a altres actes protocolaris. En primer lloc, una falangista, Inés Elena Pascual Berenguer, va fer la treta d'honor, ja que havia estat la que havia venut més entrades. També es va fer un minut de silenci en memòria dels caiguts en combat, i a continuació començà el partit.

⁷ Tots els detalls de l'organització d'aquests partits quedaren registrats a l'acta de la reunió de la Junta del 23-9-1936. Aquesta acta es pot llegir completa a l'annex, document 1.

A les ordres de l'àrbitre Antoni Morey⁸ el C.D. Sóller presentà el següent 11: Jaume Antoni Aguiló- Rafel Estadés, Ricard Alemany- Jaume Maiol, Fernando Altaba, Bernat Castanyer- Joan Castanyer, Antoni Martí, Joan Alabern, Paco Arcas, Francesc Serra. També jugaren al llarg de l'encontre Joaquim Santos, Pere Joan Sacarés, Jaume Cuart, Borràs i Hernández. El partit va ser guanyat pels artillers amb el resultat de 0 a 1.

La recaptació ascendí a 1028'30 pessetes. Descomptant les despeses de refrescs per als jugadors (40 pessetes) i d'organització i propaganda (71'35 pessetes), hi hagué un benefici net de 916'95 pessetes, que fou entregat íntegrament al cap militar.

El 4 d'octubre es celebrà el segon partit. El Sóller guanyà per 3 a 0, així que s'adjudicà el trofeu, encara que el seu capità, Fernando Altaba, el regalà a l'equip d'Artilleria en prova d'amistat. L'assistència no va ser gran, ja que no es disposava de l'ajuda de Falange i el benefici només va ser de 91'55 pessetes, destinades al C.D Sóller.

6.2 ANTONI CORTÈS ES DESIGNAT PRESIDENT PER LA JUNTA DIRECTIVA

El 16 d'octubre va tenir lloc una reunió de la Junta. El tema principal del dia era la dimisió de Ramon Rul·lan. A aquest se li havia acabat el període d'excedència, però en lloc d'incorporar-se envià una carta⁹ amb les següents explicacions:

“Sirva la presente, después de saludarle, el poner en su conocimiento que no pudiendo ocuparme como es debido y sería mi deseo, del cargo de Presidente de este club, debido a otros deberes ineludibles que me lo impiden, me veo en la obligación de presentar mi dimisión de Presidente del C.D Sóller para que de esta forma pueda regularizarse la vida normal del mismo, dimisión que considero irrevocable de mi parte.

Al despedirme de todos los señores que componen la Junta les doy gracias a todos por la cooperación desinteresada que siempre han tenido en pro de nuestro club”.

Així les coses, Andreu Arbona suggerí que s'acceptàs la dimisió i que, en vista de la situació de guerra civil, no es convocàs Junta General, sinó que la pròpia directiva designàs president a Antoni Cortès. La resta dels directius ho aprovà, així que Antoni Cortès deixà d'exercir el càrrec interinament per ser-ho de forma efectiva.

⁸ Antoni Morey era un àrbitre federat que residia a Sóller.

⁹ Tal carta es troba recollida en el llibre d'actes del C.D Sóller, sessió del 16-10-1936.

6.3 EL C.D SÓLLER S'NTEGRA EN L'A.D.N.S

En els darrers mesos de 1936 el Sóller disputà alguns partits contra equips de la pedrera local i d'unitats militars. Entre aquests estan els jugats els dies 8 i 15 de novembre contra una selecció d'infanteria. En ells es disputava un trofeu, la Copa Beltrán, que patrocinava l'aficionat Montserrat Beltrán. Les recaptacions eren a benefici dels militars, de les cuines econòmiques i del propi C.D. Sóller. Els dos partits foren guanyats pels equips dels uniformats, el primer per 5 a 3 i l'altre per 1 a 0, de forma que es portaren la copa. En el darrer es produïren incidents entre els mateixos jugadors, que s'insultaren i barellaren en el mateix terreny de joc¹⁰.

Mentrestant, el camp de futbol era cada vegada menys emprat per a actes esportius i més per fer instrucció militar, tant per les unitats de l'exercit com pels voluntaris falangistes i les milícies ciutadades.

A principis de desembre Antoni Cortès va ser convocat per les autoritats polítiques locals. El motiu era ser informat de la intenció d'integrar les societats esportives locals, el C.D Sóller i el Sóller Sporting Club, dins una nova organització vinculada amb la Central Nacional-Sindicalista (C.N.S), el sindicat únic del règim polític. El nom que es proposà per a tal organisme era el de Agrupación Deportiva Nacional-Sindicalista (A.D.N.S). Antoni Cortès va respondre que ho sometria a la consideració de la Directiva, però aquesta passà la responsabilitat a la Junta General, que fou convocada pel dia 21 de desembre de 1936. En el transcurs d'aquesta es llegí la memòria de la Societat i Antoni Cortès posà el seu càrrec a disposició dels socis, ja que havia estat designat just pels directius. Els presents recolçaren la seva gestió i el refrendaren en el càrrec. Després es comentà el tema de la inclusió del C.D Sóller dins l'A.D.N.S i la proposta fou aprovada per unanimitat.

Teòricament la Societat perdia la seva independència i passava a ser una secció més dins un organisme amb ideologia política molt marcada. Així i tot, a ningú li passava pel cap que de la Junta General sortís amb una resposta negativa a l'ingrés en la A.D.N.S. Antoni Cortès seria així el President de la seva Secció de Futbol.

El 25 de desembre va tenir lloc en el local del sindicat C.N.S l'acte de constitució de l'A.D.N.S¹¹. En ella quedaven integrats tots els esports practicats a Sóller: futbol,

¹⁰ A la crònica del partit, publicada en el Setmanari Sóller el 21 de novembre es llegeix: "...intervalos de pugilato, desplantes, insultos y cosas desagradables por el estilo".

¹¹ L'acta de constitució de l'A.D.N.S es pot llegir a l'annex , document 2.

ciclisme, tennis, caça, pesca amb canya, atletisme, natació, boxa i basket. Cadascun estaria dirigit una directiva autònoma i independent de les altres, però totes les seccions serien coordinades per una Jefatura Social dirigida per Urbà Rosselló Serra, amb la categoria de Jefe d'Esports. Tal Jefatura estaria composta per altres 18 membres més, dos per a cada esport. Per part del futbol s'integraren Antoni Cortès i Joan Marcé.

7 EL FUTBOL A SÓLLER L'ANY 1937

7.1 JUGADORS I DIRECTIUS SÓN MOVILITZATS

En els darrers mesos de 1936, la major part dels joves sollerics foren movilitzats i en molts de casos enviats al front militar de la Península. Entre ells es trobaven varis futbolistes, com Joan Alabern, Jaume Antoni Aguiló, Jaume Maiol, Andreu Gelabert, Joan Castanyer i Toni Martí¹². La Directiva també sofrí canvis significatius: Joan Marcé, Valentí Puig i Joan Celià foren també movilitzats i dimitien Joan Estadés i Pau Pons. Aquests dos darrers eren substituïts per Fernando Altaba i Antoni Morey. Es decidí no cobrir les places dels directius movilitzats, ja que no havien dimitit.

El partit més destacat que es jugà en el primer trimestre de 1937 fou el del 28 de febrer en el Camp d'En Maiol entre el Sóller i el Mallorca i que acabà en empat a 2. Per part dels locals s'alinearen Batle- Sacarés, Calafat- Castanyer, Mateu, Borràs- Carbonell, Alabern, Capó, Bauçà i Arcas. Els gols foren marcats per Alabern i Capó.

7.2 UN CAMPIONAT AMB NOMÉS DOS PARTICIPANTS

La intenció de la Federació era organitzar alguna competició oficial. Sondejats els equips sobre la seva intenció a participar, la Directiva del Sóller va respondre negativament¹³, ja que les disponibilitats de jugadors variaven d'un dia per a l'altre. Presionats per les Autoritats Municipals, es canvià d'idea. El C.D Sóller va ser inclòs a la Categoria Amateur, la 3ª divisió regional¹⁴, la qual estaria dividida en dos grups, Palma

¹² Mesos després, el setmanari Sóller del 17-7-1937 publicà una carta signada per Toni Martí escrita des del front de Cogolludo (Guadalajara). En ella escrivia, entre altres coses, que en les unitats que hi havia desplegades a aquell sector es trobaven destinats una bona part dels jugadors del C.D Sóller movilitzats. Aquesta carta es pot llegir a l'annex, document 3.

¹³ Llibre d'actes, sessió del 11-3-1937.

¹⁴ Els equips que disputaren el campionat de 1ª categoria foren Athletic, Constància, Mallorca, Balears i Gimnàstica de Manacor.

i Part Forana. En el moment de tancar-se el plaç d'inscripció només hi havia dos equips inscrits en aquest darrer, la U.D. Poblense i el C.D Sóller. En lloc de fussionar els dos grups en un únic, es decidí que aquests dos conjunts jugassin una eliminatòria a doble partit i el campió disputàs la final amb el primer classificat del grup Palma.

El partit d'anada va ser el diumenge 18 d'abril en el Camp d'En Maiol. A tota pressa es feren obres en el terreny de joc, que no estava preparat per a que es jugàs un partit¹⁵, i es comprà una remesa de material esportiu. Pel que fa a l'encontre, el C.D Sóller va perdre per 0 a 3, en un horabaixa en el que la davantera local va estar molt desencertada. També s'ha de fer notar que l'alineació fou totalment de circumstàncies i es notava la falta d'acoblament entre les línees. Per part del Sóller jugaren Batle- Pere Joan Sacarés, Mateu I- Llorenç Galmés, Paco Arcas, Castanyer, Vicenç Mas, Guillem Bauçà, Joan Bauçà, Toni Martí i Mateu II

El públic no va respondre, així que l'entrada fou fluixa i a més hi hagué algunes despeses inesperades, com és el cas de l'àrbitre, que es presentà en taxi i demanà 41 pessetes per desplaçament i dietes. Una vegada pagats els refrescs dels jugadors, les taxes governatives i altres despeses, el dèficit econòmic de l'acte pujà a 142 pessetes¹⁶. A aquesta xifra s'han de sumar les partides corresponents a l'acondicionament del Camp d'En Maiol, altres 207 pessetes¹⁷. A la vista de que el Poblense tenia més equip, de que el Sóller no podia reforçar-se per al partit de tornada i que l'eliminatòria es podia donar per perduda, es decidí la retirada de la competició. Aquell va ser l'únic partit de competició oficial disputat pel C.D. Sóller durant el període de la Guerra Civil.

Pel diumenge de Sa Fira, el 9 de maig, no es programà partit, ja que no es celebrà res que es semblàs a una fira. Aquell dia, aiximateix, un equip de les Joventuts locals de Falange, denominat Flechas de Sóller, empatà a 1 contra el de l'Institut de Palma.

7.3 L'EQUIP DE LA BASE NAVAL JUGA EL SEU PRIMER PARTIT

El març de 1937 l'Armada establí una Base d'Aprovisionament en els molls del Port. El 6 de juny l'equip de futbol d'aquesta dependència debutà disputant un partit en el Camp d'En Maiol contra el de la 3ª Bateria Pesada. Els mariners perderen per 3 a 1

¹⁵ En el llibre d'actes de la A.D.N.S, sessió del 5-4-1937 es llegeix: "El delegado de fútbol pide que sin demora se proceda al arreglo del vallado del campo por haber sido destruido en la tarde del festival de Pelayos y ser imposible jugarse un partido oficial en la forma que está".

¹⁶ Entrades, 96'05 pessetes; despeses, 238 pessetes.

¹⁷ 161 pessetes per arreglar el tancat del camp i 46 per ciment i salaris.

davant un rival més experimentat i conjuntat. Durant els mesos d'estiu es celebrà un torneig entre l'equip de la Base d'Aprovisionament i un combinat mixte format per artillers i C.D Sóller. Es disputaria a tres partits i el guanyador es portaria un trofeu. El segon encontre va tenir lloc el diumenge 22 d'agost i va ser el més proper a la festivitat de Sant Bartomeu, en la qual no es celebrà tampoc cap acte que no fos de caràcter religiós. En tal partit, el combinat C.D. Sóller-Artilleria guanyà als mariners per 4 a 1. El guanyador del torneig va ser finalment la Base Naval i el benefici econòmic es repartí entre els futbolistes sollerics enviats al front¹⁸.

7.4 LA DIMISIÓ D'ANTONI CORTÈS I LA DIFICULTAT PER SUBSTITUIR-LO

En el segon semestre de 1937 els partits que es disputaren foren pocs, més que res pel desànim que comparegué entre els directius, cansats de rebre pressions de caire polític. El 10 de juliol s'havia convocat Junta General del C.D. Sóller en el Cafè Central i no es presentà cap soci¹⁹. En conseqüència, Antoni Cortès decidí presentar la dimissió, que es va fer efectiva una vegada acabat el torneig entre el combinat d'Artilleria i del Sóller i la Base Naval, el 4 de setembre.

Per trobar una solució, es convocà una Junta General Extraordinària de l'A.D.N.S, que va tenir lloc el 20 de setembre. Allà es nombrà delegat de la Secció de Futbol a Ramon Rul·lan Rul·lan²⁰, quedant aparentement solucionada la crisi. Però pocs dies després aquest comunicà que no acceptava el càrrec. Sondejat Rafel Socies, va respondre igualment. En vista de la situació, el jefe local del Sindicat, Bernat Calafell Amer, es mostrà disposat a ser President de forma interina. Immediatament formà una junta formada per només tres membres més: Andreu Arbona Oliver (encarregat de propaganda), Vicenç Navarro Fuster (responsable del material i d'organització d'actes en el camp de futbol) i Joan Bauçà Maiol (capità de l'equip).

Bernat Calafell, un palmesa que residia a Sóller per ostentar aquí un càrrec sindical, tenia un destacat historial esportiu: antic jugador de l'Alfonso XIII (jugà en el partit inaugural de l'estadi de Bons Aires, el 1916), entrenador de varis equips, àrbitre de futbol

¹⁸ S'enviaren 20'20 pessetes per giro postal a cadascun dels següents jugadors: Toni Martí, Joan Castanyer, Joan Alabern, Andreu Gelabert, Jaume Antoni Aguiló i Jaume Maiol.

¹⁹ En el llibre d'actes es pinta la situació de la següent manera: "...en tal hora y día se vio una completa desanimación, mejor dicho ausencia de socios, se acuerda por el Jefe Deportivo y en absoluta conformidad con los restantes señores, dar por celebrada dicha junta a los efectos del reglamento".

²⁰ L'elecció es va fer pel sistema de votació secreta. Els resultats foren: Ramon Rul·lan, 11 vots; Rafel Socies, 9 vots; Antoni Cortès, 1 vot. Hi hagué 4 vots en blanc.

i Secretari de la Federació Balear. També estava ben relacionat políticament, així que semblava una bona elecció.

8. EL FUTBOL A SÓLLER L'ANY 1938

8.1 INACTIVITAT TOTAL

Decidit a donar un nou impuls al futbol, Bernat Calafell organitzà un partit el diumenge 23 de gener de 1938 entre un combinat mixt C.D Sóller-Artilleria i el Balears, de Palma, equip del que havia estat entrenador. El resultat fou de victòria dels visitants per 2 a 3. En el combinat local s'alinearen Miquel Mas- Mateu, Pere Joan Sacarés- Galobards, Costa, Reus- N. Ferrer, Gil, Miquel Oliver, Ramon Bernat i Paco Arcas. Els gols foren marcats per Miquel Oliver i Paco Arcas. La iniciativa resultà tot un èxit econòmic i de públic, però la Directiva es trobà amb problemes de tot tipus per organitzar altres partits, més que res per manca de futbolistes. Això era degut a que a finals d'abril gran part dels artillers, que formaven en aquell moment una elevada proporció dels jugadors disponibles, foren destinats al front de batalla. Com a conseqüència, els dirigents de la A.D.N.S es començaren a desentendre del futbol. S'arribà al punt en que no es convocaren juntes, cosa que es demostra amb el fet que el llibre d'actes, fins aquell moment molt rigurós, queda buit bruscament.

El cas de Sóller no era una excepció. A totes les poblacions es vivia un panorama semblant, de manera que la Federació tampoc organitzà el torneig de Categoria Amateur i el de 1ª categoria va ser suspès quan faltaven jornades per jugar²¹. En tot 1938 només trobam altre partit interessant, el del dilluns 18 d'abril, dia en el que el combinat Artilleria-C.D Sóller perdé per 1 a 3 contra l'equip dels Ferrocarrils de Mallorca. El benefici anava destinat als mariners del creuer Balears, esfonçat la nit del 5 al 6 de març. Els espectadors no foren molts²², així que pocs doblers reberen els mariners.

Un dels fets d'aquell any del que s'ha de fer menció va ser la mort durant batalla de l'Ebro de l'antic porter i entrenador del C.D. Sóller Mateu Galmés, deixant vidua i fills.

8.2 EL CAMP DE FUTBOL DEL PORT

²¹ Els equips de 1ª categoria la temporada 1937/38 foren Balears, Athletic, Soledad, Constància, Mallorca i Gimnàstica de Manacor.

²² En el Setmanari Sóller del 23-4-1938 el cronista descrivia la pobre entrada amb aquestes paraules: "Vamos siendo muy pocos los aficionados".

Des de que l'Armada s'establí en el Port, el número de mariners no deixà de créixer. Una de les necessitats que tenia la dependència era la d'un camp d'entrenament per fer instrucció militar. La solució va ser la compra a la família Montis, propietària de la Possessió del Port, d'un terreny de 18800 metres quadrats situat a l'Oest de la casa de la Possessió, a l'altre costat del torrent. En poc temps s'arrabassaren els arbres i es nivellà el terreny, quedant una ampla explanada. En el seu centre es marcaren les línees d'un camp de futbol amb les dimensions reglamentàries i es situaren porteries. La dependència va rebre el nom oficial de Campo de Instrucción de Marineria Infante Lois, en memòria d'un infant de marina del creuer Balears mort heròicament durant el combat naval de Xerxel, el 7 de setembre de 1937²³. El 15 de maig de 1938 es jugà allà un partit entre un equip juvenil del Port i altre denominat La Luna, format per gent de Sóller, guanyant els del Port per 5 a 4.

9. EL FUTBOL A SÓLLER DE GENER A ABRIL DE 1939

L'ambient continuà decaïgut en els primers mesos de 1939²⁴. El partit més important del primer trimestre fou el disputat el 5 de març, quan el combinat Artilleria-C.D Sóller guanyà per 4 a 1 al Balears. A causa del mal temps es registrà una baixa entrada i la recaptació, destinada a una subscripció Pro-Menorca, illa recentment ocupada, va ser baixa. Dies després, 1 d'abril, acabà la Guerra Civil i tothom esperava que la situació s'havia de normalitzar aviat, amb el consegüent llicenciament i retorn dels soldats a la vida civil. En el Setmanari Sóller del 29 d'abril trobam escrita una descripció de la situació com havia estat durant els darrers anys i el que s'esperava de cara al futur:

“Ahora, paulatinamente, va a ir cesando sobre el terreno del Camp d'En Maiol el acompasado y recio pisar de soldados y requetés de Falange y el sordo golpetazo de las culatas de los fusiles. Y en adelante predominarán en él los saltos y carreras de los jugadores...”.

²³ En el transcurs del combat, el creuer Balears va rebre varis impactes. Un d'ells provocà un incendi de projectils que posà en perill la nau. El problema quedà abortat per l'actuació de varis tripulants, que tiraren a la mar els projectils, molts d'ells ja vermells. Un dels més destacaren va ser l'infant de marina Manuel Lois García, que morí més tard a conseqüència de les cremades. Per la seva acció va rebre la Medalla Militar i la Laureada de San Fernando.

²⁴ La Federació Balear no organitzà competició oficial en cap categoria durant la temporada 1938/39.

10. UNA OBSERVACIÓ SOBRE LA POSGUERRA

Si bé aquest estudi es centra en l'època de la Guerra Civil, voldria fer una observació sobre el període posterior, perquè el que s'escriví en el Setmanari Sóller del 29 d'abril just es quedà en una il·lússió. L'arribada de la pau no significà per al futbol solleric el retorn a una situació semblant a la que hi havia abans del 18 de juliol del 36.

Les noves autoritats fomentaren una ràpida posada en marxa de les competicions esportives, de forma que en la temporada 1939/40 hi hagué lligues nacionals i regionals. Ara bé, reorganitzar el C.D. Sóller va ser complicat. En primer lloc, la desmovilització fou lenta, pel fet de l'inici de la Guerra Mundial. A això se li sumà el que s'entrà en una època en la que faltava menjar i matèries primes, així que s'imposà el racionament. Tals circumstàncies obligaren a que la joventut no situàs la pràctica de l'esport com una prioritat. A aquestes raons, idèntiques en tots els indrets, se li ha de sumar una de caràcter local que va ser clau per impedir que el C.D. Sóller es reorganitzàs: les interferències de les autoritats polítiques i sindicals. Just acabada la Guerra, hi hagué una convocatòria de la C.N.S per reorganitzar l'A.D.N.S. Mentre que en altres poblacions, com Inca o Manacor els conjunts es reorganitzaren en el menor temps possible, intentant sempre potenciar-los al màxim, a Sóller es discutia sobre qui havia de controlar el futbol. Això provocà que el C.D. Sóller es reorganitzàs tard i amb molts de problemes. En els anys successius hi hagué interferències de les autoritats polítiques, que arribaren a presionar a la Federació per a que destituís a algun que altre president.

12. ANNEXOS

Document 1: acta de la reunió de la Junta Directiva del C.D Sóller del 23 de setembre de 1936. Dos mesos abans havia començat la Guerra Civil i les conseqüències del nou ordre polític es sofrien per tot arreu.

En la ciudad, a 23 de septiembre de 1936, a las nueve de la noche se reunieron en el local social bajo la presidencia de D. Antonio Cortés los señores que al margen se expresan²⁵.

²⁵ En el marge es llegèix: Presidente, Marcé, Estades, Pons, Puig, Celiá, Arbona.

Se aprueba el acta de la Junta anterior.

El Presidente da cuenta de las gestiones realizadas juntamente con varios directivos para organizar un festival a beneficio de la suscripción para el Ejército y de tener para ello la venia de las autoridades.

Se acuerda celebrar estos actos, que consistirán en dos partidos a disputar en nuestro campo entre el equipo titular y una fuerte selección integrada por los soldados de Artillería acantonados en el Convento de esta ciudad. En dichos partidos será ganada por puntuación y goal average una copa que nuestro Presidente ha puesto a disposición del Capitán Jefe de la columna y Comandante Militar del Distrito de Sóller, la que figurará donada por dicho Capitán, que efectuará la entrega al equipo vencedor.

Se acuerda gestionar que tomen parte activa en dicho festival los balillas y pelayos de esta población y la banda de música, y que la Sección Femenina de F.E. se encargue en parte de la venta de entradas y que haya bandeja por si desean dar algo el público o Socios Propietarios.

Se acuerda que los socios de número paguen media entrada, puesto que no se ponen en circulación los recibos de estos meses mientras no varíen las circunstancias que dificultan la organización normal de los partidos.

Entran en la sala de reuniones el jugador nuestro Sr. Altaba, el árbitro Sr. Morey y el delegado de la Selección de Artillería, ultimándose detalles de organización, propaganda, etc. Se acuerda facultar al Presidente para adquirir el material y calzado que precise para esos partidos.

Se acuerda que todo el beneficio que resulte se ponga a disposición del Comandante Militar del Distrito y que dicho señor ocupe la presidencia, reservándose también palcos a las demás autoridades. Tendrán entrada libre los militares y soldados, milicias juveniles, Falange Femenina y Margaritas. Los milicianos de 1ª línea pagarán media entrada. Quedó designada la labor que incumbirá a cada uno de los directivos para la organización de dichos partidos, y no habiendo más asuntos de que tratar, se levantó la sesión, de cuyos acuerdos como Secretario certifico.

Vº Bº El Presidente

Andrés Arbona

A. Cortés

Document 2: acta de constitució de l'Agrupació Deportiva Nacional-Sindicalista de Sóller, el 28 de desembre de 1936. L'A.D.N.S tenia per finalitat agrupar en una única estructura totes les associacions esportives de Sóller.

En Sóller, día veintiocho de Diciembre de 1936, se reunieron en el local del C.N.S y bajo la presidencia del camarada Urbano Rosselló y actuando de Secretario el camarada Vicente Enseñat, los camaradas que al margen se expresan²⁶, los cuales llevaban la representación de los grupos deportivos que aceptaron el ingreso colectivo o representativo en el Sindicato Nacional Sindicalista en la última reunión celebrada en el Cine Fantasio para lograr la unificación de todos los deportistas sollerenses.

El Sóller Sporting Club y el Club Deportivo Sóller manifestaron su adhesión aceptando los estatutos y programas expuestos como único medio de divulgar y proteger el deporte en general, los cuales se expresan a continuación.

Estructura y formación de la Agrupación Deportiva afiliada al Centro Nacional Sindicalista.

- Finalidad: el encauzamiento de la Nueva España bajo el punto de vista Nacional Sindicalista, que tiende a unificar todas las ramas de la vida, hace ver la necesidad de unificar también las sociedades deportivas de Sóller, con el fin de llegar a formar un bloque fuerte y vigoroso como corresponde al buen nombre de nuestra ciudad, pues probado queda que aisladamente las sociedades hasta hoy constituidas, a pesar de sus esfuerzos, arrastran económicamente una vida lánguida y precaria.

Para lograr la potencialidad deseada se crea esta Agrupación que, con un mismo espiritual sentimiento patriótico, procurará poner en la práctica lo que es el anhelo de todos los deportistas, que es ver mejorar su encauzamiento, estudiando la mejor manera de desarrollarse todas las actividades de cultura física en la mayor armonía y beneficio general.

- Modo de desenvolvimiento y formación: en esta nueva agrupación tendrán cabida todos los deportes y, por lo tanto, todos ellos recibirán de ella el mismo apoyo. Si algún deporte no estuviera representado en el momento de constituirse esta Agrupación, llegado el caso solicitará su ingreso, gozará de los mismos derechos y tendrá las mismas obligaciones que los demás anteriormente constituídos.

²⁶ En el marge es llegeixen els següents noms, en castellà: Antonio Cortés Aguiló, Andrés Arbona Oliver, Antonio Pizá Enseñat, Vicente Enseñat Canals, Miguel Oliver Casasnovas, Juan Bauzá Ripoll, Francisco Bauzá Ripoll, Juan Bisbal Pons, César Roveri Cardell, Juan Marcé Palou, Juan Marimón Sastre, José Morell Rosselló, José Rullán Casasnovas, Francisco Rullán Mayol, Tomás Morell Colom, José Aguiló Aguiló, Bartolomé Vives Magraner, Miguel Ozonas Joy, José Lladó Colom.

Será obligación de los directivos fomentar, propagar y encauzar todo lo que tienda al mejoramiento físico del individuo.

Todos los deportes tendrán su junta directiva con el número de componentes que requiera su necesidad y potencialidad numérica, formando así una sección relativamente autónoma de las demás.

Dos representantes de cada sección formarán el Consejo Local Deportivo, uno de ellos como vocal y el otro formará parte de la Jefatura.

La Jefatura estará formada por el Jefe Local (el cual será nombrado por el Sindicato Nacional-Sindicalista y aprobado por la Jefatura de Falange), un Sub-Jefe, un Jefe y un Sub-Jefe de Prensa y Propaganda, un Secretario, un Vice-Secretario, un Tesorero, un Vice-Tesorero, un Interventor, un Sub-Interventor y vocales. Si la práctica exige otros cargos, serán creados a juicio del Jefe Local. La Jefatura deberá reunirse obligatoriamente una vez por semana para resolver lo que hubiese pendiente y cambiar impresiones.

- Cuotas: Se establece para los socios la cuota olímpica de ptas 1'60 con la cual tendrán derecho de entrada gratis a todas las manifestaciones deportivas que organice esta Entidad, sea en teatros, aire libre o en nuestro campo de deportes. Como también la cuota de ptas 1'10 mensual que da derecho a asistir a todos los festivales con sólo abonar la mitad de la entrada señalada. El plus de 1'50 y de 1'00 ptas será destinado como retribución al cobrador.

De los fondos que tenga en común la Agrupación, se señalará una cantidad a cada Sección que guardará y hará uso de ella a medida que sus necesidades lo exija.

El depositario de cada Sección tendrá la obligación de liquidar con el Tesorero Central cada mes, siendo llenado el vacío del depósito o entregado el sobrante.

- De los socios: Cada socio deportivo, mientras esté al corriente de pago, tendrá derecho a una reducción del cincuenta por ciento del precio de la entrada fijada para los no socios en todos los actos que celebre y organice la Agrupación.

- Para el ingreso de las Entidades: Todas las sociedades deportivas de Sóller podrán solicitar el ingreso colectivo en la Agrupación del Centro Nacional-Sindicalista presentando un estado de cuentas dando a conocer su situación económica y haciéndose cargo la Agrupación Nacional-Sindicalista de los fondos, material o deudas que tuviera la Sociedad afiliada a esta Agrupación.

Cada Sociedad que ingrese en la Agrupación podrá tener su domicilio social en el mismo local que tuvo hasta el día de su ingreso, hasta cuando se encuentre o habilite un

centro que por su capacidad y comodidad pueda satisfacer las aspiraciones de todas las secciones.

Este boceto no debe considerarse como reglamento interior de la Agrupación, el cual se confeccionará de acuerdo con todas las secciones.

El camarada Rosselló expuso que habiendo puesto a elección del Jefe Local de Falange Española el nombramiento de Jefe de Deportes, éste le manifestó que, teniendo en cuenta las anómalas circunstancias que atravesamos en que muchos camaradas se hayan ausentes de la localidad cumpliendo deberes patrióticos y que por sus actuaciones se han hecho acreedores a ostentar tal cargo, recomendaba que no se nombrara ningún Jefe Local y que interinamente lo ocupara el mismo Jefe de los Sindicatos, lo cual fue de unánime aprobación.

Habiendo sido nombrado por unanimidad en la última reunión el camarada que había de ocupar la Sub-Jefatura, se pasó al nombramiento de los demás camaradas que habían de integrar la Jefatura Social, quedando definitivamente constituida de la siguiente manera:

Jefe de Deportes, Urbano Rosselló Serra; Sub-Jefe, Antonio Cortés Aguiló (fútbol); Jefe de Prensa y Propaganda, Andrés Arbona Oliver (ciclismo); Sub-Jefe de Prensa y Propaganda, Antonio Pizá Enseñat (tennis); Secretario, Vicente Enseñat Canals (cazadores); Vice-Secretario, Miguel Oliver Casanovas (atletismo); Tesorero, Juan Bauzá Ripoll (natación); Vice-Tesorero, Francisco Bauzá Ripoll (pescadores de caña); Interventor, Juan Bisbal Pons (boxeo); Sub-Interventor, César Roveri Cardell (basket-ball); Vocales, Juan Marcé Palou (fútbol), Juan Marimón Sastre (boxeo), José Morell Rosselló (natación), José Rullán Casanovas (atletismo), Francisco Rullán Mayol (basket-ball), Tomás Morell Colom (tennis), José Aguiló Aguiló (pescadores de caña). Bartolomé Vives Magraner (ciclismo) i Miguel Ozonas Joy (cazadores).

Por la misma razón que se expone con el nombramiento del Jefe Local, quedó acordado que en atención a los camaradas ausentes, que todos los nombramientos del Consejo Local Deportivo lo sean interinamente mientras dure el movimiento salvador de España, teniendo la obligación los camaradas elegidos de poner sus cargos a disposición de una Asamblea General tan pronto quede normalizada la situación.

El camarada Rosselló expuso brevemente la forma de desarrollarse esta Agrupación, que es como sigue:

Cada grupo tendrá su Junta Directiva la cual velará por la armonía y buen desarrollo de sus actividades deportivas y para ello gozará de una relativa autonomía, ya que todos sus acuerdos antes de ser tomados en firme deberán ser comunicados al Jefe Local o, en su ausencia, al Sub-Jefe, y éste los trasladará al Consejo Local, que aprobará, rectificará o negará, según sea el criterio mayoritario de los representantes de cada Sección.

Quedó acordada la cuota olímpica de 1'60 ptas que dará derecho de entrada general a todas las manifestaciones deportivas que organice esta Agrupación, reservándose, pero, la facultad de señalar una pequeña entrada si alguna competición, por su carácter extraordinario, debiera ocasionar un gasto excesivo por los medios económicos de la Agrupación.

Para facilitar a los deportistas que sus aficiones solamente fueran encaminadas a un solo deporte, se estableció la cuota de 1'10 ptas que dará derecho solamente a la mitad de entrada general fijada por cada competición.

Animados todos los delegados por la nueva estructuración que esta Agrupación quiere impulsar al deporte en general, y no habiendo más asuntos a tratar, se levantó la sesión, de la cual da fe y certifica.

VºBº

El Jefe Local de Deportes

Urbano Rosselló

El Secretario

Vicente Enseñat

Document 3: Article publicat en el Setmanari Sóller del 17 de juliol de 1937. És una carta enviada des del front per Toni Martí. Aquest era un futbolista habitual en les alineacions des de principis dels anys 30 i jugà fins ben entrat els anys 40.

Carta de un futbolista paisano desde el frente

El Presidente del C.D. Sóller (sección de fútbol de la A.D.N.S.) recibió hace días una interesante carta que le remite Antonio Martí, uno de los muchachos titulares del primer equipo que actualmente está luchando por España en los campos de la península.

La carta está fechada en Cogolludo (Guadalajara) y cumpliendo el deseo de dicho Sr. Presidente, insertamos a continuación algunos de sus párrafos.

“Sabrá que me acuerdo mucho de ustedes y de todos los buenos amigos y aficionados al fútbol. Me he enterado de que han hecho algunos buenos partidos. Yo aquí no puedo satisfacer mi gusto, que es de jugar de cuando en cuando, pues aún no ha habido oportunidad ni tiempo; aunque parezca un poco extraño, aquí no nos faltan balones, pues cada compañía tiene uno, y algún día vendría bien pegar unos chuts a fin de poder estar un poco en forma para cuando volvamos a Sóller los dos Castañer y yo y poder reintegrarnos a nuestros puestos en el equipo.

Juan Castañer está conmigo en estas posiciones guarnecidas por nuestro Batallón de Mallorca. Recibió carta de su hermano en que le dice que se proyecta un partido a beneficio de los que defendemos a España en los frentes de combate en la tierra y en el mar. Nos ha parecido muy bien la idea y agradecemos de antemano de todo corazón cuanto hagan por nosotros, y por venir de nuestros compañeros deportistas nos parece su propósito más simpático.

Tengo que decirle que he estado ya diez y ocho días en el parapeto; la primera vez tres días; la segunda, cinco, y la tercera, diez. Allí nos encontramos perfectamente a gusto. Los canallas rojos están a un kilómetro de distancia. Por las noches nos insultamos; nosotros les cantamos la Marcha Real y ellos nos aplauden a tiros. Son muy mala gente y ya les arreglaremos cuentas.

Cuando no estamos en el parapeto, estamos en el pueblo de Cogolludo, que no tiene nada de alegre, con calles que parecen barrancos, casas en ruina y moscas a millones. Le digo a Vd., sinceramente, que estoy más a gusto en el parapeto que en el pueblo, sobretodo en los días de buen tiempo. Uno de estos días pasados llovió y había en las trincheras por lo menos un palmo de barro. La toma de Bilbao la celebramos en el parapeto. Coñac no faltó ni tampoco cañonazos de nuestra artillería, que a las trincheras enemigas las dejamos hechas polvo. Aquello era muy grande, pero lo será mucho más el día que nos den orden de avanzar, en que no nos detendremos hasta la Puerta del Sol de Madrid. Andrés Gelabert está también en este frente, a unos 18 kilómetros de distancia, lo mismo que Juan Alabern. Como verá, en este frente hay lucida representación de delanteros del C.D. Sóller.

Celebramos mucho, Sr. Presidente, D. Antonio, recibir alguna noticia de Vd. acerca del fútbol y cómo prepara el partido de beneficio de los que ahora estamos lejos al servicio de la Patria.

Cariñosos saludos de su amigo y s.s. Antonio Martí.”

Refly